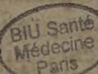
DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis quartâ mensis Januarii, anno Domini M. DCC. LXXXVII.

M. PETRO-AUGUSTO ADET, Doctore Medico, Præside.

An à solo lymphæ muco, præ ipsius affinitate cum solidis corporis viventis partibus, nutritio?

I.

CORPUS hominis ut cœterorum animalium solidis & fluidis conflatur, Horum mirabilis consensus mutuumque & perenne in se invicem officium. At ea est animalis œconomiæ natura & conditio, ut, dum solida humores apposìtè præparando & ad minutissimas corporis fibras adigendo, ex illis nutritionem, accretionem, vim & energiam depromunt, hoc ipso quo stat & fovetur œconomia, eodem rueret mechanismo, nisi fluidis novus adveniret humor quo illorum nimìs immutata natura recuperaretur, resarcirentur jacturæ. Succus enim ex alimentis expressus per canales chyliferos ad sanguinis oceanum defertur, ibi per vim cordis, arteriarum musculorumque actionem movetur, adigitur in varios circulos, & per repetitos hos circulationis motus subigitur, præparatur, & fit nutritionis proxima materies, quæ vocatur lympha.

Verùm ex ipso-met circulationis motu & actione minimæ partes à solidis abraduntur, abrasæ liquoribus miscentur, moventur & expelluntur; dum fluida attritu continuo immutata ad exhalantia vasa appellunt, & ex corpore evanescunt. Hinc quibus nutritur iisdem legibus consumeretur corpus vivens, nisi novus humor appositè elaboratus tantum & tale solidis & fluidis restitueret, quantum & quale per circulationis actionem fuit deperditum. Hæc actio nutritionis nomine donata fuit, cujus materies ipsiusque assimilatio viribus digestivis, ut fiat lympha, veniunt perpendendæ.

I I.

MATERIES ad nutritionem idonea solum corpus mucosum; hujus ope nutriuntur, crescunt & generant tùm vegetantia, tùm animantia. In illis mucosum, in his gelatinosum corpus vocatur. Hæ duæ substantiæ, quæ elabo-

rationis tantùm gradu inter se differunt, facultate nutritivâ solæ fuerunt donatæ. Hanc probat mucosæ aut gelatinosæ materiei quantitas in iis, quæ ad individui propagationem aut nutritionem destinata sunt, partibus reperta. Sic in animalium ovis & semine: sic in omnibus vegetantium seminibus ità abundat, ut vel maceratione in aquâ, vel levi coctione haud parva quantitas extrahatur. Sic ex animantium carnibus eruitur gelatinosa materies eò magis ad assimilationem docilis, quò animalem naturam jam fuit adepta. Cœteræ substantiæ, quæ à mucoso aut gelatinoso corpore differunt, ad nutritionem prorsùs sunt inhabiles; sic salia, olea, resinæ nullum præbent alimentum; sed potiùs, cùm principiorum tenuitatem viribus digestivis insuperabilem obtineant, aut foràs per alvi viam extruduntur, aut novam partibus inducunt dispositionem, & exindè purgantem, laxantem, cardiacam, aut aliam quamcumque virtutem exerunt. Sola igitur ad nutritionem idonea materies mucosum aut gelatinosum corpus, cujus, ut fiat lympha, requiritur digestionis & assimilationis opus. Verùm cùm in omni alimentorum genere substantiæ hæ reperiantur; de alimentorum digestione & assimilatione agendum.

III.

ALIMENTA intrà dentes trita & in ventriculum delata, potu, salivâ, humore gastrico irrorantur, penetrantur; inde fit mollis & pulposa moles intra cujus partes, elapso quodam tempore, motus intestinus nascitur, quo solvitur illius alimentosæ molis tenacitas. Ventriculi, intestinorum, diaphragmatis musculorumque abdominalium actione per fistulam intestinalem propelluntur, & premuntur alimenta; ex his exprimitur succus emulsioni haùd absimilis. Hujus fluidior tantùm pars, famulantibus iisdem potentiis canales in intestinali fistulâ hiantes subit, & ad sanguinis oceanum defertur. Succus hic parùm à corpore mucoso diversus, quem circulationis actione, ut fiat materies nutriens, elaborari necessum est, chylus vocatur. Cùm igitur chylus subclaviam venam sinistram ingressus est, cùm sanguine miscetur, movetur, & ad omnes corporis partes adigitur. Per vim cordis, arteriarum, respirationis musculorumque actionem dividitur, attenuatur; minimas in partes rediguntur ipsius moleculæ, plures intricatæ expediuntur, nova connubia ineunt inter se, ex quibus nova corpora nascuntur. Sic corpus mucosum fit gelatinosum, substantia fluidissima, albumini ovi simillima, limpha tandem. Hinc eveniret ut eadem substantia, potentiis iisdem agentibus, per vasa exhalantia sensim abriperetur, in sua principia resolveretur; partes solidæ per circulationis motum & actionem abrasæ, succussæ, collisæ semper quidquam de suâ substantiâ amitterent, paulatim colliquescerent, & liquoribus immixta per varia corporis emunctoria expellerentur, ut observatur in iis longâ diætâ fatigatis, aut febre hecticâ laborantibus; hinc periret corpus vivens, nisi novi lymphæ muci beneficio resarcirentur fluidorum & solidorum jacturæ.

IV.

LYMPHÆ muco nutriri solida constat ex ipsius naturâ, analogiâ cum solidis, & experientiâ.

1°. Lymphæ mucus concrescit & indurescit, cùm igni lympha superponitur. Solus lymphæ mucus parit sanguinis extracti coagulum; cùm enim segregatur, cœteræ partes à coagulo distinctæ non concrescunt.

2°. Lymphæ mucus concretus solidarum partium colorem refert. Succus ex animantium partibus extractus formam gelatinosam suscipit & glutinium efficit

ut lympha. Succus hic, ut lymphæ mucus, albus eſt, inodorus, inſipidus, multum ad putredinem vergens, eadem in diſtillatione producta ſuppeditans.

3°. Suppuratis ac deterſis vulneribus, cùm proxima eſt conglutinatio, humor lymphaticus è labris vulneris undique depluit, quo vulnus coaleſcere quotidiana probat experientia. Prætereà D. de Haller vidit vaſa tranſversìm ſecta coaleſcentia lymphæ muco, qui paulatìm conſcreſcens album ſuſcipiebat colorem. Verùm quomodò fiat applicatio lymphæ muci? Præ ipſius affinitate cum ſolidis corporis viventis partibus.

Affinitas eſt vis quâ corporum partes attrahuntur, accedunt ad ſe invicem & unitæ cohærent. Eò faciliùs ſuum ſortitur effectum affinitas, quò magis homogeneæ ſunt partes attrahendæ, quò minùs alieno motu agitantur. Lymphæ muci cum ſolidis analogia modò probata fuit, ergo affinitas, ex quâ nutritionem ſic fieri patet.

Præparata, ut paragrapho præcedenti dictum fuit, lympha per circulationis actionem fertur ad omnes corporis partes. In celluloſum textum infunditur per meatus exiſtentes in vaſorum parietibus intrà corporis partes perreptantium. In cellulari textu lymphæ motus multò lentior eſt quam in vaſis ſanguineis; attamen ſufficiens ut illius pars fluidior vel exhalantia vaſa & varia corporis emunctoria cum partibus ad nutritionem inhabilibus avolet & abripiatur, vel per lymphatica vaſa revehatur ad circulationis torrentem. Sic parte lymphæ reſiduâ inſpiſſatâ, ipſius motu lentiori facto, ſuum ſortitur effectum affinitas. Per hanc lymphæ mucus celluloſi textûs ubique exiſtentis parietibus apponitur & adhæret. Per illatam muco preſſionem à vicinarum partium reſiſtentiâ & actione magìs adhùc ſuo ſero ſpoliatur mucus; magìs partes ipſius ſeſe attrahunt; & eò firmior fit, quò ſtrictior partium textus; auctâ enim reſiſtentiâ preſſio major eſt, unde ſeri diſſipatio major; ſuccuſſio & motus minor, undè major affinitas. E contrà quò laxior eſt partium textus, eò minor preſſio, major ſuccuſſio & motus, fluidior lymphæ mucus, minor affinitas. Hinc deducitur cùr partes quæ à primo corporis rudimento erant molles, fiant cartilagineæ, oſſeæ; cur hæ à mollibus differant; cur molles ipſæ temporis diuturnitate dureſcant.

V.

NE dicant nutritionem fieri ex applicatione muci lymphæ in vacuolo conſumptione facto in vaſorum interiori ſuperficie; ſequeretur enim minorem vim requiri ut ab interiori vaſorum ſuperficie partes abraderentur, quam ut eorumdem parietibus applicarentur, quod repugnat. Partes enim inter ſe cohærentes arctiùs uniuntur & difficiliùs à ſe divelluntur, quam eæ quæ cum vaſorum parietibus connubium inire inciperent. Prætereà cùm ſanguinis impetus ſit ſufficiens ad abradendas partes, à fortiori præpediet quominùs novæ coeant.

Sed, inquiunt, ſi reparatio eſſet jacturæ proportionata, corpus in ſtatu incrementi ſeneſcere non deberet, quod ex frequentiori experientiâ falſum eſt. At lymphæ muci qualitates non ſunt eædem in omnibus vitæ phaſibus. Cùm ſtatum incrementi corpus adeptum eſt, tunc partes ſolidæ majorem opponunt reſiſtentiam potentiæ eas extendere nitenti, undè majus ſanguinis momentum in vaſorum parietes, undè eò major lymphæ muci ſolidis partibus applicati preſſio; eò major ſeri illius diſſipatio, quò magis à primo rudimento & ab incremento recedit corpus. Hinc muci firmitas, vaſorum rigiditas, eorum debilior in ſanguinem actio, plurium ſensìm obliteratio, induratio, & tandèm ſenectus. His ſuffragatur obſer-

vatio; ſolida enim in embryone nulla, in fœtu pauca, in ſenibus provectiſſimæ ætatis plurima ſunt. In junioribus humorum copia & vis ſolida exuperant. In ſenibus ſolida vi & copiâ fluida exuperant. (*Boerrhaav. Inſt. Med.* pag. 145.) Nunc nihil obſtat quin concludatur.

Ergo à ſolo lymphæ muco, præ ipſius affinitate cum ſolidis corporis viventis partibus, nutritio.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

Franciſcus-Gaſpardus DIDERON.

M. Joannes-Auguſtinus COUTAVOZ, Chirurgiæ gallico idiomate Profeſſor.

M. Henricus Michaël MISSA, Regii Medicorum Collegii Nanceianorum Socius honorarius, antiquus Regis Exercituum in Germaniâ Medicus ordinarius, Cenſor Regius, Academiæ Catalaunenſis Socius.

M. Carolus-Jacobus-Ludovicus COQUEREAU, Sereniſſimi Condæi Principis Medicus ordinarius, necnon Regis apud Peditatum cùm gallicum tùm extraneum, Conſiliarius Medicus.

M. Joannes-Baptiſta-Eugenia DUMANGIN.

M. Joannes-Nicolaus MILLIN DE LA COURVEAULT.

M. Franç.-Maria LE MOINE.

M. LEVACHER DE LA FEUTRIE, antiquus Facultatis Decanus, utriuſque Pharmaciæ Profeſſor deſignatus.

M. Jacobus GOURLEZ DE LA MOTTE.

Proponebat Pariſiis, JOANNES-BAPTISTA-CAROLUS ASSELIN, Abrincenſis, Doctor Medicus Cadomenſis, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, Theſeos Autor. A. R. S. H. 1787.

AB OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Typographi.